

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
TOREK
12. DEC.
1989

Letnik XLIV.
Štev. 90 (2513)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.

P. b. b.

21. Koroški kulturni
dnevi 27. in 28. decembra
na celovski univerzi

21. Koroški kulturni dnevi, ki jih prirejajo Slovenski inštitut za proučevanje prostora Alpe-Jadran, SPZ in KKZ, bodo 27. in 28. decembra t. l. na celovski univerzi. Težišča predavanj in razprav so: 1. Avstrijska nacija in njen multietnični značaj, interetnični odnosi in vprašanje slovenske nacionalne samobitnosti, 2. Vindišarska teorija, 3. Kaj bomo koroški Slovenci storili ob 70. obletnici plebiscita? in 4. kulturni program.

Zavrjnjeni očitki!

Prorektor celovške univerze dr. Günther Hödl je v posebnem pogovoru za Slovenski vestnik (objavljamo ga na 3. strani) zavrnil očitek, da poročilo Avstrijske rektorske konference o položaju manjšin v Avstriji ni znanstveno: „Poročilo vsebuje analize, ki temeljijo na znanstvenih metodah, zato je tudi vsako trditev mogoče znanstveno preveriti!“ Dr. Hödl je v tej zvezi koroškemu zgodovinskemu društvu očital, da zavrača vsakršno raziskovalno delo znanstvenikov, ki pač niso Korošci, pravtako pa koroškim politikom, „da niso pripravljene razpravljati o vprašanju narodnih skupnosti iz vidika dejansko v prihodnost usmerjenega razvoja.“

Dr. Hödl je napovedal, da bo k „odgovorom“ zgodovinskega društva zavzela stališče seveda tudi rektorska konferenca, ter da bo zavrnila tudi kritike, ki letijo na posamezne sodelavce poročila: „Opravili smo skupinsko delo, vse izsledke smo prediskutirali in vsi so se z njimi strinjali!“ Dr. Hödl pa je tudi napovedal, da bo delovna skupina rektorske konference nadaljevala z preučevanjem in še nadalje skušala konstruktivno prispevati k pozitivni rešitvi narodnostnih vprašanj.

Koncert na visoki ravni

Četrtek koncert, ki ga je priredilo Kulturno društvo Pri Joklnu, je bil na visoki ravni. Člani ansambla, ki nastopajo pod naslovom „10 strun 1 lok“ (Herwig Strobl, Ivo Truhlar, Klaus Hörschläger), so pred številno publiko predstavili del judovske, predvsem plesne glasbe. Občinstvo je bilo navdušeno nad značilno in temperamentno glasbo, zlasti pa nad kvalitetnim izvajanjem.

Sosvet že slabša pozicijo obeh osrednjih organizacij

Svarilo Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, da narodnostni sosvet za slovensko narodnostno skupnost lahko privede do oslabitve pozicije obeh osrednjih organizacij na Koroškem, je bilo utemeljeno.

Slovenski narodnostni skupnosti namreč kljub soglasnemu sklepu narodnostnega sosveta na zadnji seji grozi znižanje finančne podpore s strani zvezne vlade za tekoče projekte, kar se je zvedelo pred nekaj dnevi. Obe osred-

nji organizaciji sta na seji Koordinacijskega odbora koroških Slovencev pretekli torek sklenili, da v pismu zveznemu kanclerju dr. Vranitzkemu zahtevata takojšen razgovor z njim s ciljem, da zvezna vlada umakne namero o zmanjšanju podpore za leto 1989. Na seji sta obe organizaciji nadalje sklenili, da bosta o načrtih zvezne vlade v četrtek, 14. decembra na tiskovni konferenci pred zasedanjem sosveta na Dunaju seznanili avstrijsko jav-

nost. ZSO in NSKS bosta ob tej priliki poudarila, da je po ustanovitveni seji sosveta sam kancler pred televizijskimi kamerami Slovencev zagotovil, da bodo za leto 1989 prejeli predvideno vsoto v višini 10 milijonov šilingov, ne glede na že izplačane podpore.

Strategiji strank, vsa odprta vprašanja odriniti narodnostnemu sosvetu, se je sedaj priključilo tudi ministrstvo za pouk. V šolskih vprašanjih je v zadnjem času namreč uved-

lo prakso, da predlogov oz. osnutkov za zakone na šolskem področju več ne posredujejo obema osrednjima organizacijama, temveč sosvetu oz. članom šolske komisije na Dunaju...

Predsednik ZSO dipl. inž. Felix Wieser je s tem v zvezi dejal, da je tako ravnanje ministrstva nesprijemljivo, ter da pomeni ignoriranje legitimnega zastopstva koroških Slovencev, Zveze slovenskih organizacij in Narodnega sveta.

PREBERITE

- 2 Odlikovanja ne bo? – Dunaj preverja preteklost dr. B. Petreija
- 3 Das aktuelle Interview: Dr. Günther Hödl
- 4 O gostovanju MGL v Celovcu
- 5 Mednarodno literarno branje v Celovcu
- 6 20-letnica Koroške pisateljske zveze
- 7 Televizijski in radijski spored
- 8 Celovski študentje na obisku v Kanalski dolini
- 8 Šport: SŠZ/Carimpex na 3. mestu

Nad 100.000 Čehov na obisku

Medtem ko so v Pragi ustanovili novo čehoslovaško vlado, v kateri bodo komunisti prvič po drugi svetovni vojni v manjšini, je od preteklega petka do nedelje avstrijsko mejo prestopilo več kot

100.000 državljanov ČSSR in obiskalo Avstrijo. Največja gneča je bila na Dunaju, kjer ni bilo na razpolago dosti parkirnih mest, nekaj deset tisoč ljudi, posebno iz Bratislave in okolice, pa se je udeležilo mitin-

ga za dan človekovih pravic v Haimburgu ob Donavi. Državljanje ČSSR so prvič po desetletjih brez ovir in svobodno prestopili mejo. Vranitzky pa je napovedal, da bo Avstrija odpravila vizo.

V Porabju srečanje Slovencev iz 3 dežel

Ob 50. obletnici Mešanega pevskega zbora „Pavel August“ v Gornjem Seniku v Porabju na Madžarskem je bilo srečanje Slovencev iz treh dežel, saj so se jubileja udeležile tudi delegacije Koroške in Slovenije. Čestitke koroških Slovencev so na jubilejni prireditvi izrekli „Radiški fantje“ pod vodstvom Nužeja Lampichlerja ter predsednik SPZ Tomaž Ogris, ki je izrekel željo po stalnem in intenzivnejšem sodelovanju med koroškimi in porabskimi Slovenci. Iz Slovenije sta MePZ „Pavel August“ čestitala zboru iz Ljubljana-Vižmarij ter iz Stične na Dolenjskem.

96,1% za Zernatta

Na izrednem občnem zboru koroške ljudske stranke preteklo soboto v Celovcu so delegati s 96,1 odstotka oddanih glasov potrdili dosedanega predsednika dr. Christofa Zernatta. Občnega zbora se je udeležilo le dve tretjini vabljenih delegatov. K manjšinskemu vprašanju je Zernatto v svojem govoru rekel, da naj bi ÖVP v bodočnosti oblikovala konsekvantno in odprto politiko in se tako razlikovala od koalicijskega partnerja FPÖ. Ponovil je predlog za ustanovitev trojezične trgovske akademije in ne nazadnje potrdil tristrankarski pakt v manjšinskem vprašanju z ugotovitvijo, da Dunaj tudi v bodoče ne bo smel odločati v manjšinskem vprašanju brez pristanka Koroške.

Zbornik krške škofije 1990

Pred nekaj dnevi je v Celovcu izšel zbornik krške škofije 1990, ki na 160 ilustriranih straneh informira o dogajanju v škofiji ter tudi cerkvi po svetu v letu 1989. Večina prispevkov je v nemškem jeziku, nekaj pa tudi v slovenščini. Celo na ovitku, čeprav v manjši pisavi! je upoštevana slovenščina.

Karenčni dopust tudi za očete

Člani odbora za družino in socialna vprašanja avstrijskega parlamenta so se končno domenili, da bodo po 1. januarju 1990 imeli tudi očete pravico do karenčnega dopusta.

„Obir“: za 5 milijonov šil. manj dohodkov za kmete!

Predsednik zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo na Koroškem Valentin Deutschmann je na tiskovni konferenci dejal, da bo zaprtje tovarn celuloze na Rebrci in v Magdalenenu kmetom na južnem Koroškem, ki so prodajali les obema tovarnoma, zmanjšalo dohodke za pet milijonov šilingov. Poudaril je, da je položaj zelo težaven predvsem za polpoklicne kmete, ki so delali pri Obirju, saj so pred odločitvijo, ali zapustiti kmetijo ali pa ostati doma. To pa zato, ker dežela ni pravočasno poskrbela za nadomestna delovna mesta v dolini Bele.

Odličja ne bo? – preverba preteklosti Bertla Petreija

Kulturna svétnica mesta Dunaj Ursula Pasterk je podelitev zlatega znaka za zasluge mesta Dunaj preložila na poznejši čas. Povod za tako odločitev je bil v tem, da je med kandidati za prejem odličja tudi Bertl Petrei, avtor oporečnega spisa v „Grenzlandjahrbuch“ koroške svobodnjaške stranke.

Kot je znano, so nekateri prispevki v tem zborniku sprožili plaz protestov in zahtev, naj se Haider in ostalo vodstvo stranke od njegove vsebine distancira. To se do danes še ni zgodilo. Tudi avtor Petrei se od vsebine svojega prispevka ne ogradil, pač pa v zadnji številki „Kärntner Nachrichten“ z ogorčenjem ugotavlja, da je bil

obveščen o preložitvi podelitve in dodaja, da „nikakor ne bo popustil pred terorjem“.

V pogovoru s „KN“ Petrei zanika, da bi bil kdaj član NSDAP in pravi, da gre pri tem za zamenjavo z njegovim očetom in dodaja, da v kolikor bi tudi bil, bi bil pač eden izmed tisočev Avstrijcev, ki so in bodo predlagani za to odličje. Petrejevo članstvo

pri NSDAP je odkril dunajski časnik „Profil“, ki piše, da je že možno, da je bil tudi Petrejev oče nacist, a članska številka NSDAP 8 549 525 pripada le mlademu Petreiju, ki je v stranko vstopil 1. septembra 1941, z 21 leti v Ortsgruppe Bleiburg.

Čemu torej tako ogorčenje? Na Dunaju pač očitno veje drugačen veter kot na Koroškem. Petrei bo medaljo zagotovo dobil, če ne dunajske, pa koroške, tako je napovedal deželni glavar Haider, ni pa povedal, kakšna bo.

„Nacije – regije – kulture“

Pod tem geslom je koroška ljudska stranka (ÖVP) na predvečer njenega 21. izrednega kongresa priredila „razgovor med sosedi“, ki so se ga udeležili politiki in kulturni delavci z Južne Tirolske Furlanije-Julijske krajine, Slovenije in Koroške.

Zastopnik južnotirolske SVP dr. Hubert Frasnelli je ponovil svoje „Tinjso stališče“, po katerem je bodočnost Evrope v Evropi regij in manjšin in ne v Evropi nacij. Južno Tirolsko pa je ponudil kot model za nove ideje regionalizma ter za zaščito manjšin.

Dr. Danilo Pertoli, poslanec Krščanske demokracije v Vidmu, se ni mogel strinjati s Frasnelli-jevim pogledom o evropski bodočnosti in je dejal, da je malo verjetno, da bo nacionalna ideja popustila na račun drugih. Soglašal

pa je, da bo Evropa bodočnosti bolj pluralistična, več-kulturna in večjezična. Glede zaščite manjšin v Italiji pa je menil, da je na Južnem Tirolskem tako rekoč „vse urejeno“, za Slovence v Italiji pa je predlog zaščitnega zakona vložil v parlamentu. Pri tem ni povedal, da slovenska manjšina z njim ne soglaša ter da zahteva bistvene spremembe.

Kulturni referent v italijanski Gorici dr. Giovanni Panzera pa je v zvezi z zaščito Slovencev v Italiji dejal, „da ima le-ta svoj tisk in svoje šole ter dobre stike z Ljubljano“, da pa je treba zdaj nameniti več pozornosti usodi Furlanov, ki so izpostavljeni hudi asimilaciji.

Iz Slovenije sta na dobro obiskanem večeru sodelovala pisatelj Lojze Kovačič in tajnik krščanskih demo-

kratov Lojze Peterle. Zadnji je pozdravil pogovor med sosedi in se izrekel za dobro sosedstvo, pri tem pa poudaril, da se Slovenci v Italiji in v Avstriji „ne počutijo prav dobro, ter da doživljajo statistično umiranje“.

„Če govorimo o sosedstvu in dobrih stikih, potem mora biti v to vključeno tudi drugačno razumevanje za manjšine“, je dejal Peterle. Zaključil je z zahtevo po odpravi „malih in srednjih zidov“ v neposredni sosesčini.

Za Koroško pa je pisatelj Gert Jonke prebral odlično, in posebej Koroški naslovljeno parodijo na temo sosedstva oz. pristopa do njega. Predsednik koroške ljudske stranke dr. Christof Zernatto pa je dejal, da bo v vsaki diskusiji o bodočnosti Evrope govore ne le o evropskih regijah temveč tudi o manjšinah.

Zeleni: „Dvojezični vrtci na območju manjšinskega šolstva“

Zelena alternativa na Koroškem je ostro zavrnila novelo deželnega zakona o otroških vrtcih, ki jo je na svoji zadnji seji sprejel deželni zbor z glasovi vseh deželnozborskih strank.

V njeni tiskovni izjavi je

rečeno, da zakon ne odraža potreb v deželi, saj ne predvideva dvojezičnih otroških vrtcev na območju, za katero velja manjšinsko šolstvo na Koroškem.

„Dvojezični otroški vrtec je osnova za dvojezično šolo,

tako da bi moral biti samoumevnost na področju veljavnosti manjšinskošolskega zakona“, je izjavil predstavnik Zelene alternative Hubert Budai. Dodal je še, da je brez te baze ohranitev slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem v nevarnosti.

Frühbauer v hudi stiski

Zasedanje pododpora koroškega deželnega zbora, ki raziskuje zadevo okrog tovarne celuloze v Magdalenenu, je pretekli teden privedlo do težke obremenitve nekdanjega finančnega referenta in namestnika deželnega glavarja Erwina Frühbauerja (slika zgoraj) ter tudi prejšnjega referenta za varstvo okolja Maxa Rauscherja. Zašlišanje številnih prič je namreč okrepilo sum, da Frühbauer tako deželno vlado kot tudi koroški deželni zbor ni v zadostni meri informiral o realnem stanju in možnostih tovarne, ki je bilo, kot meni direktor papirne tovarne Hallein, „brez bodočnosti“. Za veliko presenečenje so poskrbeli tudi koroški socialisti, ki so odstavili svojega člana v pododboru inž. Kerschbaumerja. Le-ta bi moral v četrtek kot priča utemeljiti nezakonito postopanje Vodnega združenja Osojsko jezero, kar mu pa ni uspelo. Nato ga je frakcijski vodja socialistov v pododboru dr. Franz Großmann odstavil s funkcije člana SPÖ v preiskovalnem pododboru.

Pomoč aktivistom

12. decembra 1987 je Nadstrankarski komitej za obrambo skupne dvojezične šole na Koroškem priredil v Celovcu demonstracijo pod geslom „Deutschkärntner Inquisition“. Kot je znano, je po tej demonstraciji prišlo do prijave treh aktivistov in sodelavcev komiteja, ki naj bi – kot pravi obtožnica – „skrunili koroško himno“.

Vigredi 1989 je tekla sodna obravnava proti Lotte Weinberger, Greti Hribernik in Mirku Messnerju, toda odvetnik dr. Zanger je dosegel, da obtoženi niso bili obsojeni. Kljub temu pa je sodišče aktivistom komiteja naložilo stroške obravnave v višini 103.000 šilingov.

Z zbiralnimi akcijami so doslej uspeli zbrati 46.000 šilingov, za preostalih 57.000 pa obtoženi jamčijo sami. Ti pa niso v stanju, da bi jih sami poravnali. Zato naprošajo vse bralke in bralce, ki so podpirali komitej za ohranitev skupne dvojezične šole na Koroškem, da jim pomagajo. Najučinkovitejša bo pomoč z nakazilom podpore na konto „Sklada za pravno pomoč“ pri Posojilnici-Bank Celovec, št. 3.038.908 (BLZ 39103).

Dr. Zablatnik star 77 let

Bivši ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu, dvorni svetnik dr. Pavle Zablatnik, je pred nekaj dnevi praznoval svoj 77. rojstni dan. Prepričani smo, da nam slavljence ni zameril, ker smo ga v prejšnji številki SV pomladili za kar sedem let. Zato pod geslom „dvojno drži boljše“ še enkrat naše čestitke!

Uredništvo

Das aktuelle Interview

Der Kärntner Geschichtsverein veröffentlichte kürzlich eine Broschüre, die auch von den Landespolitikern als „Antwort“ auf den „Bericht der Österreichischen Rektorenkonferenz zur Lage und Situation der Volksgruppen in Österreich“ bewertet wurde. In dieser „Antwort“-Broschüre sind Angriff auf Mitarbeiter der Arbeitsgruppe der Rektorenkonferenz, wie auch gegen die Klagenfurter Universität enthalten, weshalb Andrej Mohar mit Prorektor Dr. Günther Hödl, dem Vorsitzenden der Arbeitsgruppe der Österreichischen Rektorenkonferenz, die den Bericht verfaßt hat, das folgende Interview führte.

„...auch weiterhin bemüht, zur positiven Lösung beizutragen!“

Der Bericht der Österreichischen Rektorenkonferenz sorgt weiterhin für Diskussionen. Auch Sie werden zitiert, daß der Bericht keinen Anspruch auf Wissenschaftlichkeit erhebe, der Geschichtsverein geht da noch einen Schritt weiter und negiert fast jegliche diesbezügliche Kompetenz der internationalen Arbeitsgruppe. Was ist der Bericht nun wirklich?

Dr. Hödl: Zur Wissenschaftlichkeit sei gleich vorweg festgestellt, daß der Bericht der Rektorenkonferenz mit wissenschaftlichen Methoden erstellte Analysen bietet, also jederzeit überprüft werden kann, wie wir zu den Resultaten gekommen sind. Insofern ist es auch völlig absurd, daß ich jemals dem Bericht der Rektorenkonferenz den wissenschaftlichen Charakter abgesprochen hätte. Da wurde eine meiner Aussagen nur nicht in der Gesamtheit wiedergegeben oder erfaßt.

Wenn nun der Vorwurf erhoben wird, daß wir die bei Landesstellen beschäftigten Historiker nicht eingebunden hätten bzw. diese sogar als „offizielle Kärntner Landesgeschichtsschreibung“ abqualifizieren würden, so geht unsere Bezeichnung für sie darauf zurück, daß für uns eben der Eindruck entstanden ist, daß in der Beurteilung der Kärntner Landesgeschichte alles was von dort bzw. vom Geschichtsverein kommt, sozusagen als amtlich und als die reine und einzige Wahrheit hingestellt wird. Demgegenüber aber weiß die Geschichtsforschung schon lange, daß es immer mehrere Wahrheiten gibt, was natürlich mit der Wissenschaftsentwicklung als solcher und dem Standort zusammenhängt. Und diese offizielle Landesgeschichtsschreibung neigt eben dazu, alles was an Mahnung aber auch an Analyse und an wissenschaftlichen Arbeiten zu Kärntner Problemen von außen kommt, schon allein deswegen abzuqualifizieren, weil es nicht in Kärnten entstanden ist. Oder man spricht

den Nichtkärntnern einfach das Recht ab, darüber zu befinden. Damit negiert man, daß gerade auch die Anschauung eines Problems von außen her schon zu sehr fruchtbaren Lösungen beigetragen hat. Die Auffassung, daß man nur zu Ergebnissen kommen könne, wenn man an einem Problem selbst individuell geforscht hat, halte ich schlichtweg für einseitig. Da würden wir uns als Wissenschaftsbetrieb, wenn ich das auf alle Disziplinen erstrecke, gehörig anschauen...

Der Geschichtsverein betitelt seine Broschüre mit „Antworten“. Hat die Rektorenkonferenz ihn darum gesucht?

Dr. Hödl: Wir wollten eine wissenschaftliche Diskussion anregen. Angekündigt war immer eine wissenschaftliche Rezension. Und wir haben in dem Sinne keine Fragen gestellt, so daß ich mich über die Bezeichnung „Antworten“ wundere. Auch enthält die Broschüre des Geschichtsvereines persönliche Angriffe auf einzelne Mitarbeiter, wovon ich meine, daß solche in einer Rezension keinen Platz haben. Wir haben ja auch bewußt die Form der Arbeitsgruppe gewählt und den Bericht abgestimmt. Er wurde von allen Mitgliedern akzeptiert, und die Einschränkungen, die gemacht wurden, sind in unserem Bericht enthalten. Deshalb wundere ich mich über auf einzelne Mitarbeiter bezogene Vorwürfe, genau wie ich auch die Bemerkung, daß eine solche Vorgangsweise demokratiepolitisch bedenklich und kein „demokratiepolitisches Ruhmesblatt“ sei, völlig unverständlich finde. Wir reden in allen Wissenschaftsbereichen von Teamarbeit. Hier hat eine echte Teamarbeit stattgefunden, die Ergebnisse wurden dann zusammengetragen und zusammengefaßt. Aber offensichtlich hat man auf der Ebene des Geschichtsvereines mit solchen Vorgangsweisen noch keine Erfahrung und auch kein Verständnis dafür.

Wird die Österreichische Rektorenkonferenz gegen

Dr. Günther Hödl, Prorektor der Universität Klagenfurt/Celovec.

diese Vorwürfe öffentlich Stellung beziehen, sich hinter die persönlich Angegriffenen stellen?

Dr. Hödl: Die Rektorenkonferenz wird natürlich über die „Antworten“ informiert werden. Gegenüber dem Präsidium ist das auch schon geschehen. Ich persönlich werde auch als Vorsitzender der mit dem Bericht beschäftigten Arbeitsgruppe die Diskussion zu den „Antworten“ in der Rektorenkonferenz zusammenfassen und einen Kommentar zu den „Antworten“ vorlegen.

Die Angriffe auf die Klagenfurter Universität sind gleichzeitig alt und neu. Gerade durch ihr Engagement in der Volksgruppenfrage hat die UBW aber viel an Ansehen außerhalb Kärntens gewonnen. Wird sie den Weg weiter beschreiten, oder wird sie ihren Wert von einigen Kärntner Politikern bestimmen lassen?

Dr. Hödl: Eines kann ich auf jeden Fall versichern: die Universität, wir alle, werden auch in Zukunft nicht das denken und wissenschaftlich erarbeiten, was etwa einige Politiker von uns möchten. Das heißt, daß wir unser Verhalten nicht nach ihnen ausrichten werden, sondern eben alles denken und bedenken werden. Öffnung und Aufgeschlossenheit etwa den Volksgruppenfragen gegenüber heißt nicht Anpassung an eine bestimmte politische Linie. Und ich bin nach wie vor der Ansicht, daß das, was drei Parteien befinden und beschließen, nie und nimmer – und schon gar nicht in gesellschafts- und demokratiepolitischen Fragen – der Weisheit letzter Schluß sein muß. Das heißt, daß ich mir als Staatsbürger herausnehme, solche Beschlüsse zu kritisieren. Und es wäre einer Universität unwürdig, würde sie ihre Tätigkeit einem vorseilenden politischen Gehorsam unterordnen.

Sind die Angriffe auf die Universität vielleicht auch nur vorgeschoben, damit die Kärntner Politiker nicht etwa selbst ins Schußfeld gelangen würden?

Dr. Hödl: Ich glaube, daß man damit vom eigentlichen Problem ablenken will. Ich habe den Eindruck gewonnen, daß man sich mit der Volksgruppenfrage nicht wirklich zukunftsorientiert auseinandersetzen will, daß man nicht bereit ist, neue Wege zu beschreiten. Und gerade das ist ja unser wesentlichstes Anliegen. Auch die Empfehlungen, die sich natürlich in die Zukunft richten, geschehen vor dem Hintergrund, eine neue Zukunft für das Zusammenleben überhaupt zu schaffen. Das heißt aber auch, die Hypothek der historischen politischen Situation aufzuarbeiten und sie nicht immer nur als Gegenargument für vorgeschlagene Lösungen heranzuziehen. Und die Politik muß es sich auch gefallen lassen, daß kritische Wissenschaftler den Finger darauf legen und sagen, daß es eine Wende geben muß.

Der Bericht der Rektorenkonferenz enthält auch Anregungen für weitere Forschungsprojekte. Wird sie die Rektorenkonferenz initiieren, werden es einzelne Universitäten sein, bzw. wird sich die Klagenfurter Universität hier besonders hervortun?

Dr. Hödl: Ich habe im Generalsekretariat der Rektorenkonferenz schon entsprechende Gespräche geführt und auch Arbeitsaufträge angeregt. Wir wollen versuchen, im Bereich des Fonds zur Förderung der wissenschaftlichen Forschung einen interdisziplinären Forschungsschwerpunkt zu entwickeln. Dabei soll es nach Möglichkeit auch zu internationaler Zusammenarbeit kommen, die jetzt etwa mit der deutschen Forschungsgemeinschaft und dem schweizerischen Fond möglich ist.

Glauben Sie, daß es in diesem Zusammenhang zu Restriktionen kommen kann, also dazu, daß etwa einzelne Politiker Geldzuteilungen blockieren lassen?

Dr. Hödl: Wenn es in die Richtung eines interdisziplinären, nach Möglichkeit auch internationalen Forschungsschwerpunktes geht, so ist die

Genehmigung eine Angelegenheit des Fonds. Dieser hat die Projekte zu beurteilen und sie auch einer internationalen Begutachtung zu unterziehen. Für diese Projekte werden einzelne Mitarbeiter unseres Hauses sicherlich herangezogen werden. Und ich kann mir nicht vorstellen, daß eine Restriktion von Landesseite eine Rolle spielen kann. Wir wollen hier – in Verfolgung dessen, was wir empfehlen und vorschlagen – sozusagen auf gesamtösterreichischer Ebene unter Einbeziehung internationalen Know-hows zu Ergebnissen kommen. Und damit werden wir einer wichtigen Funktion gerecht: Volksgruppenprobleme spielen im europäischen Rahmen eine große Rolle, vor allem auch im Hinblick auf die Gestaltung eines Europa der Regionen, in dem es darauf ankommen wird, die Vielfalt, die Europa in seinem historischen Gewachsensein, aber auch in seiner gegenwärtigen Situation aufzuweisen hat, richtig zur Geltung zu bringen. Damit im Zusammenhang wird es aber auch zu einer Überwindung aller Nationalismen kommen müssen.

Sie sind auch Mitglied der Begleitkommission, die die Einführung des Trennungsmodells beobachten soll. Nachdem sie jetzt nur noch knapp mehr als ein Jahr zu arbeiten hat und noch keine Berichte vorgelegt hat, erhebt sich die Frage, ob die Kommission ihrerseits überhaupt einen fundierten Bericht vorlegen wird. Oder täuscht der Eindruck; sind etwa eigene Studien geplant?

Dr. Hödl: Ich gehöre einer kleinen Gruppe mit Ministerialrat Satzke, Dr. Antony und Herrn Domej an. Von der Kommission heraus sind wir dabei, eingereichte Forschungsvorhaben zu überprüfen. Am 14. Dezember wird es wieder eine diesbezügliche Sitzung geben. Die vorgelegten Anträge differieren zwischen Erhebungsforschung und Forschungen, die auf neue Ergebnisse abzielen. Ich habe den Eindruck, wenn ich das verallgemeinernd sagen darf, daß man sich vor dem Hintergrund der Situation, die durch das Minderheitenschutzgesetz geschaffen wurde, sehr bemüht den schulischen Alltag zu bewältigen. Doch kann dieser Eindruck nicht über reale Probleme hinwegtäuschen. So muß man um Dinge diskutieren, die ich für Selbstverständlichkeiten halte; es wird klein-klein vorgegangen und ich wundere mich nach wie vor, daß gerade die Vertreter der Volksgruppe hier um Maßnahmen kämpfen müssen, die ich für selbstverständlich hielte. Aber das ist eben unser Alltag. Wir sind es gewöhnt, wir müssen seit Jahrzehnten um Selbstverständlichkeiten kämpfen. Insofern ist diese Arbeit für mich schwierig, weil ich mir mehr Großzügigkeit und vor allem mehr Weitblick wünschen würde.

**HEUTE
IM**

**SLOVENSKI
VESTNIK**

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

Kein Goldenes Verdienstzeichen? – Wiener Kulturamt überprüfte Rolle Bertl Petrei's in den Jahren 1939-45

Am vergangenen Donnerstag hätte Dr. Bertl Petrei, einer der Autoren des inzwischen europaweit unrühmliche Bekanntheit erlangten „Grenzlandjahrbuches“ der FPÖ, mit dem „Goldenen Verdienstzeichen der Stadt Wien“ ausgezeichnet werden sollen. Aus dem Petrei-Auftritt in Wien wurde jedoch nichts: die Kulturstadträtin Ursula Pasterk hat die Ehrung Petrei's nämlich kurzfristig abgesagt. Begründung des Kulturamtes der Stadt Wien: die Rolle Petrei's in den Jahren 1939 bis 1945 wird nochmals einer genauen Prüfung unterzogen werden!

Die Vergangenheit Petrei's wurde auch in der letzten „Profil“-Nummer einer

13. Jahrbuch der Diözese erschienen

Das aktuelle Nachschlagsverzeichnis der Diözese, die Vorstellung der Dekanate Friesach und Villach-Land, eine Dokumentation der zu Ende gegangenen Hemma-Jubiläen, das Schwerpunktthema „Feste feiern“, sowie Rechenschaftsberichte kirchlicher Einrichtungen bilden den Inhalt des „Jahrbuches der Diözese Gurk 1990“. Das 160 Seiten umfassende Jahrbuch der Diözese, das in einigen Beiträgen auch der Zweisprachigkeit und der Ökumene Rechnung trägt, kann über die Pfarren sowie die Pressestelle der Diözese, Mariannengasse 2, 9020 Klagenfurt bezogen werden. Preis: 60 Schilling.

Erfolg slowenischer Journalisten

Bei der ordentlichen Vollversammlung der Journalistengewerkschaft in Kärnten wurde ORF-Regionalchef Bernhard Primosch zum neuen Vorsitzenden gewählt. Für die slowenischen Journalisten wird im Vorstand nach vorhergehendem Beschluß der slowenischen Journalisten Franc Wakounig (Naš tednik) vertreten sein.

Auf Antrag der slowenischen Journalisten wurde diesmal auf die Wahl eines Ehrenrates verzichtet. Hauptkritikpunkt der slowenischen Journalisten war die Tatsache, daß für den Ehrenrat auch Heinz Stritzl (Kleine Zeitung) und Gerhad Stichauner (Kronen Zeitung) vorgesehen waren. Die slowenischen Journalisten lehnten ihre Nominierung entschieden ab, da „beide Kollegen in der Volksgruppenfrage wenig zur Versöhnung der beiden Volksgruppen in Kärnten beigetragen haben

Durchleuchtung unterzogen, wobei das Magazin schreibt, daß auch der Vater Dr. Bertl Petrei's Mitglied der NSDAP gewesen sein könnte, die Mitgliedsnummer „8 549 525“ jedoch dem jungen Petrei zugeordnet wurde und dieser am 1. September 1941 mit 21 Jahren in die Ortsgruppe Bleiburg eingetreten sei.

Dr. Petrei selbst bestritt in einem Interview mit dem

„Zweisprachige Kindergärten sind Basis für zweisprachige Schule!“

Die Neuauflage des Kindergartengesetzes, die bei der letzten Sitzung des Landtages beschlossen wurde, wird von der Grünen Alternative Kärnten als rückständig bezeichnet. In keiner Weise sei in der Kindergartenfrage das Wesentliche angesprochen worden, kritisiert Pressesprecher Hubert Budai, der für Kindergärten im Einzugsbereich des Minderheitenschulgesetzes zweisprachige Kindergärten fordert.

„Der zweisprachige Kindergarten ist die Basis für die zweisprachige Schule“, so Budai, „und müßte eigentlich eine Selbstverständlichkeit sein. Ohne diese Basis würde der Fortbestand der Sprache und Kultur unserer slowenischsprachigen Mitmenschen weiterhin ernsthaft in Frage gestellt sein“, argumentiert Budai. In diesem Zusammenhang richtet Budai seine Kritik auch an die SPÖ, die sich noch immer den Forderungen des KHD

und darüber hinaus auch in Standesfragen häufige Auseinandersetzungen in der Öffentlichkeit hatten, was der Hebung des Ansehens unseres Berufsstandes sicherlich nicht förderlich war.“ Der Beschluß, keinen Ehrenrat zu wählen, erfolgte nach einer inhaltlichen Diskussion des Antrages der slowenischen Journalisten einstimmig.

Obir/Magdalen: Mindereinnahmen für Bauern von 5 Millionen S

Der Präsident der Landwirtschaftskammer von Kärnten, OR Valentin Deutschmann, erklärte in einer Pressekonferenz, daß die Schließung der beiden Zellstofffabriken Obir und Magdalen für jene Bauern, die an die beiden Fabriken Holz lieferten, eine Einkommenseinbuße von rund fünf Millionen Schilling bedeuten. Inge-

Kärntner FPÖ-Organ jemals Mitglied der NSDAP gewesen zu sein, gleichzeitig kündigte er in dem Interview an, daß er sich dem „Terror“ nicht beugen werde.

Sollte Petrei die Wiener Auszeichnung „entgehen“, dürfte ihn dies nicht allzu hart treffen; – LH Haider hat für Petrei bereits eine andere, kärntnerische Auszeichnung in Aussicht gestellt...

eher verbunden fühle als den sozialdemokratischen Grundsätzen ihres Parteiprogrammes. Nicht nur der ÖVP würde es nicht gelingen sich von der FPÖ deutlich genug abzugrenzen, dieses Problem habe auch die SPÖ, stellt Budai in der Aussendung fest.

Kärntner Kulturtag mit interessantem Programmangebot

Die Kärntner Kulturtag, die das Slowenische Institut zur Erforschung des Alpen-Adria-Raumes gemeinsam mit den beiden slowenischen zentralen Kulturverbänden am 27. und 28. Dezember 1990 auf der Klagenfurter Universität veranstalten wird, sind drei Schwerpunkten gewidmet. Zum Themenbereich „Österreichische Nation und ihr multiethnischer Charakter, interethnische Beziehungen und die Frage der slowenischen nationalen Eigenständigkeit“ werden unter anderem Ciril Zlobec, F. J. Bister, Univ. Prof. Dr. Bruckmüller und Univ. Prof. Dr. Auernheimer referieren. Weitere Themen sind die „Windischentheorie“ und die Frage „Was werden die Kärntner Slowenen am 70. Jahrestag der Volksabstimmung tun?“. Das Kulturprogramm der heurigen Kärntner Kulturtag wird die Theatergruppe des Klubs slowenischer Studenten in Graz bestreiten.

samt bewirkte die Sperre von Obir und Magdalen eine Holzminderübernahme von rund 225.000 Festmeter Holz pro Jahr. Um der Papierfabrik Frantschach eine Monopolstellung zu vereiteln, wurde am 27. November ein „Kärntner Waldbauernverband“ gegründet. Er soll ein wirksamer Gegenpol zur Holz-, Papier- und Plattenindustrie werden.

Ob gostovanju MLG v Celovcu: Predstava v čast Bogu in človeku na Zemlji

V petek, na praznik brezmadežnega spočetja v celovškem mestnem gledališču. Praznično kot v pričakovanju velikega dogodka. Organizator Krščanska kulturna zveza je privabila veliko število obiskovalcev, med njimi jih je tudi precej takih, ki jih ob siceršnjih prireditvah ni vidi. Predvsem mnogo božjih služabnikov na Zemlji. Občinstvo pač, ki si ga Marijino oznanjenje zasluži, čeprav predstava tudi drugače mislečim ne bi škodila.

Mestno gledališče ljubljansko je Claudelovo Marijino oznanjenje uprizorilo že v pretekli gledališki sezoni pred božičem 1988. Prominentna slovenska kritika je predstavo ocenila zelo pozitivno. Ocena je jasna:

Marijino oznanjenje je izrazito katoliška igra po vzoru srednjeveškega misterija, posvečena časti in slavi Odršenika. Temu je podrejena dramaturgija, scena, glasba, predvsem pa odrski jezik in igra. Predstava popelje gledalca v določeno stanje med zemljskostjo in imaginarnim onostranstvom. To lebdenje določajo vsa uporabljena gledališka sredstva, predvsem pa igra „junakinj“ sester Violaine in Mara.

Violaine v beli dolgi obleki predstavlja simbol čistosti, brezmadežnosti, duhovne ljubezni, žrtvovanja in darovanja. Njen antipod je sestra Mara, temnopolta, oblečena kot koketna zapeljivka, vsa iz mesa in krvi, ustvarjena za zemljsko in telesno ljubezen. In tu je še Piere, gobavi arhitekt, graditelj cerkva v čast bogu. Ta trikot, ki se deloma raztegne v četverkot s povsem konkretnim Jacquesom, ki je le predmet dramske napetosti med sestrama, je osnovna zgradba dogajanja. Oče, mati, delavec, vaje-

nec, župan in ženski so v svojem bistvu bolj ali manj pomembno dopolnilo dogajanja, saj ga v določeni meri pojasnjujejo in bi bili, vsaj zadnji od njih, lahko vključeni kot zbor v antični drami, čemur pa se je Claudel spretno izognil.

Sestri se razlikujeta tudi po igri in odrskem jeziku. Violaine igra vzneseno, na določene trenutke mitološko bitje, ki je (tudi zaradi svoje gobavosti) nedotakljivo, njen jezik je vzvišen, preprečuje zemeljski kontakt. Kot taka zbuja hladnost, nedostopnost, zaradi obolevosti in povezanosti z Njim pa bolj spoštovanje kot simpatijo. Dejanje oživitve Marinega otroka jo kljub čudežnosti postavi v najbolj bližni odnos. Poljub gobavega arhitekta in podojitev mrtvega otroka sta njeni edini dejanji stvarnosti, kontakta z zemljsko resničnostjo. Mara igra sproščeno, ugaja, je razpeta med telesnim poželjenjem in poduhovljeno sestvo, v določenih trenutkih med brutalnostjo in nežnostjo. Najšibkejša je, ko je neobzirna, najmočnejša, ko je v stiski, ko prosi, roti in zahteva od svoje sestre, da stori čudež in reši njenega otroka.

Kljub globoko verski vsebini Marijinega oznanjenja je predstava močno izpovedna tudi iz obče filozofskega vidika. Je lahko spodbuda za razmišljanje vsem, ki so toliko svobodni, da so sposobni sprejeti tudi drugačne poglede na naše bivanje. Prav ta vidik pa napravi predstavo veliko.

Igra z vsemi elementi odrske inscenacije je na ravni umetniškega renomeja Mestnega gledališča ljubljanskega, to pa pove največ.

Jože Rovšek

Knjižni dar Mohorjeve založbe

Pretekli teden so v Celovcu izšle prve knjižne zbirke Mohorjeve založbe za prihodnje leto in bodo vsak čas doseglive pri številnih poverjenicah in poverjenikih po Koroškem, po vsej Avstriji, Evropi in onstran velike luže, kjer jih že težko pričakujejo številni bralci – Mohorjani. Geslo, „Mohorjeve knjige povezujejo rojake preko vseh meja“, se prav v teh tednih razpošiljanja knjig najlepše uresničuje.

Letošnja zbirka „Knjižni dar Mohorjeve“ vsebuje sledeče knjige: Koledar Družbe sv. Mohorja za leto 1990, Lev Detela: Stiska in sijaj slovenskega kneza (roman o Karantaniji, Večernice), Peter Fister: „Ta hiša je moja, pa vendar moja ni...“ (Arhitektura Zilje, Roža in Podjune), Clemens v. Brentano: Življenje in trpljenje Jezusa Kri-

stusa in njegove matere Marije (po pričevanjih vidkinje Katharine Emmerich – 2. del), Helen in David Haidle: Moj pastir/Er ist mein Hirte (dvojezična otroška slikanica), Glasbena kaset: „Naša pesem“ (ob svoji 15-letnici poje MePZ „Podjuna“, Pliberk). Knjige z doplačilom: a) Ivan Cankar in Mohorjeva (zbirka povesti, ki jih je I. Cankar prvič objavil pri Mohorjevi založbi – s spremno besedo akademika Franceta Bernika), b) Vloga Cerkev v slovenskem kulturnem razvoju 19. stoletja (zbornik simpozija), c) Maruška Sedlak: Čas uhaja, čas hiti (pesmi za otroke – ilustr. Marjanca Jemec-Božic).

Dar bomo predstavili skupaj s knjižnim darom SPZ v sredo, 14. decembra v farni dvorani v Šmihelu ob 19.30 uri.

Odmevna kulturna iniciativa: Literarna popotovanja v Alpe-Jadran

Urednik literarnega časopisa „Lesezirkel“ Thomas Pluch je v sredo zvečer v teatru deželnega studia ORF pozdravil pesnike in pisatelje iz prostora Alpe-Jadran. Prireditev je uvrstil v zgodovinski trenutek zadnjih tednov, v čas, ko se podirajo meje, zidovi in ko se končuje hladna vojna. Pojmoval jo je kot prispevek k miru v lastni hiši in k spoznavanju soseda. Maja Haderlap pa je v kratkih besedah predstavila avtorje.

Branje je lahko omogočilo le kratek vpogled v ustvarjanje nastopajočih avtorjev. Vsekakor pa so bili na boljšem poslušalci z znanjem jezikov, saj so imeli prednost, da so razumeli več tekstov, ker se prevodi niso povsem ujeli z izvirnimi besedili (nekateri pa je to tudi motilo, ker so hoteli prevode primerjati z originalom).

Slovensko pišočih avtorji so

bili močno udeleženi. Predsednik slovenskega PEN kluba Drago Jančar je prebral odlomek iz romana „Severni sij“, predsednik Društva slovenskih pisateljev Rudi Šeligo pa iz povesti „Molčanje“. Zamejsko književnost sta predstavila pesnika Marko Kravos iz Trsta in Andrej Kokot iz Celovca. Slovenska besedila so kljub raznolikosti izražala določeno trpkost, strogost, melanholijo, izžarevala potrto. Kot da jih tlači mora.

Zelo prepričljive in slikovno bogate verzje je brala Carmela Fratantonio o svojem individualnem ženskem svetu. Epigramsko strnjena lirika Octavia Prenza – v tradiciji južnoameriških pesnikov – se je lotevala velikih tem – vojne in miru, socialnega zapostavljanja, ljubezni in medsebojnih odnosov. Izžarevala je ponos in moč.

Štajerc Reinhard P. Gruber pa je kontakt s publiko vzpostavil s svojim humorističnim odlomkom iz romana „Nie wieder Arbeit“. Vse tekste je v prevodu z izrednim občutkom brala igralka Susanne Mitterer.

Uradni del so zaključili koroški jazzerji „Kundalini“, ki so s svojimi ritmi navdušili publiko tudi še med pogovori ob pripravljeni zakuski. Šele tedaj je bilo vzdušje nekoliko bolj sproščeno. Med branjem pa je le redkokdaj preskočila kaka iskrica v publiko, saj je zunanji videz – tu vrsta avtorjev, tam poslušalci – vplival zelo sterilno in ustvaril pregrado med njimi.

Za v bodoče bo treba premisliti, kako bi bilo mogoče zgolj popotovanja spremeniti vsaj v kratek postanek, saj sicer ostane le površen vtis o predstavljeni literaturi.

Vida Obid

Desni posnetek kaže naslovno stran stenskega koledarja ARS Carinthiae. Je reprodukcija znane slike Markusa Pernharta, Veliki Klek. To in ostalih 11 reprodukcij je zbral vodja koroške deželne galerije Arnulf Rohsmann. S tem pa daje – v kolikor je to pri 12 slikah možno – pregled o slikarstvu koroškega ekspresionizma med obema vojnama – gre torej za obdobje pozne gotike, sočasne renesanse, pa tudi manierizma, slikarstva 19. stoletja pa vse do naših dni. V izbor so vključeni Markus Pernhart, Werner Berg, Thomas von Villach, Herbert Böckl, Jean Egger, Arnold Clementschitsch, Anton Mahringer, Anton Kolig, Meina Schellander in Albin Egger-Lienz.

O vsaki sliki oz. njenem avtorju je na zadnji strani kratek opis, v dodatku pa sledi še oris slikarstva na Koroškem v prej navedenih obdobjih.

Tiskovno brezhibne barvne reprodukcije so prava paša za oči. Vodja Mohorjeve založbe dipl. inž. Franc Katnig je na predstavitvi dejal, da je to 4. koledar po vrsti, a

ARS CARINTHIAE

tokrat prvič s sedemjezičnim kalendarijem in spremnimi besedili. Naklada je 4000

izvodov, posamična cena znaša 255 šilingov, naprodaj pa je v koroških knjigarnah.

Podražitve in manjkajoči razpis

ŠKOCIJAN. – Po izvolitvi novega podžupana Gottfrieda Orascheja (SPÖ) je občinski svet v Škocijanu sklepal predvsem o nekaterih podražitvah. Prispevek staršev za občinski vrtec so zvišali na 770 šilingov za prvega otroka in na 660 za drugega iz

iste družine, tarife za kopalnišča in uporabo občinskih strojev pa so zvišali za 10 do 20 odstotkov.

Sicer pa je občinski svet še sklenil zvišati delež občine pri družbi za vzdrževanje golf-igrišča, točko o novih prispevkih za uporabo občinske vode pa so morali umakniti z dnevnega reda, ker ni bila zrela za razpravo. Poročilo kontrolnega odbora, ki ga je podal slovenski odbornik Starc, pa je povzročilo daljšo razpravo, ker je bila v poročilu izrečena kritika, da občina potrebnih del za preureditev turističnega urada ni javno razpisala, tako da ni mogoča stvarna presoja relativno visokih stroškov, ki jih je povzročilo predvsem instaliranje kompiuterske naprave.

Gladki računi

KOTMARA VAS. – Na svoji seji je kotmirški občinski odbor sklenil med drugim 1. redni in izredni dodatni proračun za leto 1989 (m. dr. za kritje stroškov za asfaltiranje ceste Medrejtne in za regulacijo potoka). Pri kotmirski Raika ima občina kredit na tekoči račun v višini 500.000 šilingov. Občinski delavec stane na uro 210 šil., stroj pa 420. Naprava za čiščenje parkljev pri goveji živini je pri Maleju na Ročici; izposojnina znaša dnevno 50 šil.. Nadalje je občinski odbor sklenil še nastavitveni načrt za leto 1990, spremenil zazidalni načrt in uredil dve personalni zadevi.

175.074 nočitev

DOBRLA VAS. – Po eni strani so Dobrolci zadovoljni, da se je lani število nočitev v občini zvišalo kar za znatnih 11.000 ali 6,86% odstotka, hkrati pa jih moti, da spet niso uspeli doseči dosedanjega rekorda, saj so v letih 1980 in 1981 zabeležili kar nad 200.000 nočitev. Statistika pa tudi izkazuje, da so več nočitev zabeležili pri Avstrijcih in zahodnih Nemcih, nazadovale pa je število Nizozemcev.

Odbornik EL Jože Komar pa je v zvezi s poročilom o turizmu ostro kritiziral dejstvo, da občina in turistična zveza sramežljivo zamolčujeta dvojezični značaj občine. „Prav s to posebnostjo bi občina lahko privabila še več letoviščarjev in obiskovalcev,“ je dejal Komar.

Miklavževanje

SLOVENJI PLAJBERK. – Da se Plajberžani za Miklavža zberejo v dvorani pri Foltu, je že tradicija. Miklavževanje je hkrati tudi kulturno-zabavna prireditev vaše skupnosti. Domačini so letos naštudirali kratko veseleigro in času primerno branje, za glasbeni okvir pa je poskrbela domača mladinska skupina. Matere so pripravile bazar s pestro ponudbo domačih izdelkov in tako dokazale, da je ljudska umetnost na vasi živa tudi še danes.

Marija Ropač †

ROŽEK. – V nedeljo, 3. decembra smo se na rožeškem pokopališču za vedno poslovili od Marija Ropač, pd. Majerjeve Micije iz Dolan. Po težki bolezni je umrla v beljaški bolnišnici, stara 83 let.

Pokojna izhaja iz znane Hanzelnove družine iz Loč ob Dravi in je sestra priljubljenega kmeta in kulturnopolitičnega aktivista Jozeja Ropača. Življenje kmetice Majerjeve Micije je bilo vse prej kot rožnato. Pred več kot 40 leti ji je umrl mož Jokej. Vdova z dvema otrokoma se je zagrizeno borila za obstoj družine in kmetije. Kljub obilnemu delu pa je vedno našla čas, da se je posvečala tudi kulturnim dejavnostim. Tako je bila leta 1947 tudi med ustanovitelji domačega prosvetnega društva Peter Markovič, kateremu je tedaj predsedoval letos umrl Meks Kanzian iz Rožeka. Zaradi njene dejavnosti se je podpredsednik društva „Peter Markovič“ prof. Mirko Oraže ob odprtem grobu s pretresljivim besedami poslovil od pokojne in ji izrekal iskreno zahvalo za njeno zvestobo društvu in narodu. Poslovili pa so se tudi domači pevci – tokrat ob pomoči pevcev iz Podgorij – in ji pod vodstvom šolskega ravnatelja Urha Kassla zapeli občutene žalostinke.

Pogrebni obred je opravil lipški župnik Tonček Zajec, mašo zadušnico pa je imel domači 90-letni starosta koroških duhovnikov župnik Niko Marktl. Pokojno Majerjevo Micijo bomo ohranili v častnem spominu, otrokoma z družinama pa ob težki izgubi izrekamo naše globoko sožalje.

L.U.

Rešeni odpadkov, grozi pa promet

ROŽEK. Tudi občinski svet Rožek opozarja ne neugodne posledice, ki bi jih imelo odprtje Karavanškega predora še pred izgraditvijo karavanške avtoceste za občine v Rožu – med drugim tudi za Rožek. In prav to vprašanje tudi po izjavah pristojnega deželnega referenta Ramsbacherja še ni urejeno, ker še vedno ni dokončnega projekta za območje Šentniklasa, pa tudi z odkupom potrebnih zemljišč še niso pričeli, ker je deželni glavar Haider zanj oredil začasno preped.

Rožeku še vedno grozi prometni infarkt. Deloma pa so Rožečani tudi zadovoljni zaradi odločitve, da v njihovi občini ne bodo uredili osrednja odlagališča za okraj Beljak-dežela.

Sicer pa je občinski svet sklenil kupiti stroj za pripravlanje prog za smuški tek. Stroški pa so visoki: zanj je potrebnih kar celih 700.000 šilingov.

Novi odborniki

ŠENTPRIMOŽ. – Hranilno društvo SPD „Danica“ je v soboto izvolilo nov odbor na čelu s „starim“ predsednikom. Usodo hranilnega društva bodo vodili Marjan Jernej, Franc Polcer st., Bernardka, Marica in Milej Hobel. S tem sestavom so zajete tudi vse večje vasi v okolici. Cilj hranilnega društva: zbrati še več stalnih varčevalcev. Zaključno srečanje: izplačilo hranilnih vlog in prijetna zabava.

Častni gostje na proslavi, med njimi France Filipič (prvi z desne)

Jubilej Koroške pisateljske zveze

„Ta večer ni literarna prireditelj, temveč srečanje s prijatelji in tistimi, ki bodo to morda še postali. Po 20 letih je srečanje vsekakor na mestu. Spomini in pogled v bodočnost tvorita težišče tega srečanja.“ Tako je v svojem kratkem pozdravnem govoru dejal Walther Nowotny, predsednik Koroške pisateljske zveze (Kärntner Schriftstellerverband), ki je prejšnji torek slavila 20-letnico svojega obstoja.

Proslava v lepi dvorani kulturnega centra v celovski Reitschulgasse res ni bila naštevane statističnih podatkov o dejavnosti društva v zadnjih dveh desetletjih. Vendar je bila v slavnostni besedi pisatelja Antona Fuchsja (ki jo je zaradi njegove zadržanosti prebral tajnik društva Kandolf) nakazana pomembnost tega združenja in zasluge predsednika Nowotnyja, ki so predvsem v organiziranju vsakoletnega mednarodnega pisateljskega srečanja v Fresachu (Brezah). Na njem namreč poteka

dialog med pisatelji iz Vzhoda in Zahoda. Prav od njih je prispelo tudi mnogo čestitk.

Osebno pa je prišel čestitat France Filipič iz Maribora, ki je pred 20 leti botroval ustanovitvi zveze, s katero je poleg Jara Dolarja, Jožeta Šmita in drugih gojil tesne prijateljske stike. Filipič je v pozdravu, ki ga je pričel v slovensščini, izrazil svoje zadovoljstvo, da je v to pisateljsko

zduženje vključenih tudi nekaj slovenskih koroških avtorjev. To je tudi v skladu z besedami Nowotnyja, ki je izjavil, da obravnava vse člane enako, da združenje ni politino, temveč takšno, ki zastopa interese pisateljev.

Ob jubilejih seveda ni pravi trenutek za kritične pripombe, a je le potrebno zapisati, da tam, kjer se združujejo ljudje različnih nazorov, pride tudi do trenj, kar je iz demokratičnega vidika treba smatrati za pozitivno, manj pa obotavljanje predsedstva, kadar bi moralo odločno zagovarjati mnenje svojih članov ob izpadih narodne nestrpnosti, pojavih neonacizma ali napadih na umetnike, kakršne so doživljali od predsednika avstrijskih svobodnjakov Haiderja in drugih funkcionarjev te stranke.

Če usmerimo naše poročilo še v bodočnost, kot je to storilo društvo ob svojem jubileju, potem je na mestu tudi naša želja, da bi bila Zveza koroških pisateljev uspešna tudi v prihodnjem desetletju.

Prof. W. Nowotny

Pred nedavnim je svoj 85. življenjski jubilej praznoval Martin Kropiunik, pd. Tinov oče iz Bilčovsa. Ob tej priložnosti so ga poleg njegovih sorodnikov proslavili med drugim tudi predstavniki občine (na sliki). Jubilar je še zelo delaven in nihče mu ne bi prisodil teh let. Številnim čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika, ki mu želi še mnogo sreče in zdravja.

Ivan Dolenc

Za dolar človečnosti

V hotelu sem s sebe stepel rumeni prah z zarjavelega železja iz kabinetov v skladišču in ugotovil, da s svojim perilom lahko zdržim še tri dni dela, potem pa si bom moral poiskati pralnico.

Čan mi je pomagal z naslovom čistilnice Ukrajince Steva na Osmi cesti. „Steve bo počakal na denar do sobote“, je pripomnil.

Drugi dan je bil prav tako uspešen kot prvi. Napak nisem delal preveč. Iz pisarne so enkrat ali dvakrat pritekale med nas v skladišču tri uradnice. Vse so bile

mlade, kot bi prišle komaj iz šole. Bill mi je pojasnil med svojimi vožnjami po mestu in okolici, da tudi v pisarni ne plačujejo bogvekaj in da zato tudi tam nihče ne ostane dolgo.

Ko sem prvič moral v trgovino po opravkih, sem spoznal oba prodajalca za pultom. Toliko da sta se zmenila zame, ki sem prišel iz skladišča kot vajenec s Tomovim sporočilom zastran nekega naročila. Pa mi je Bill še isti dan spet povedal, da sta ta dva visoka gospoda, ker delata na komisijo. Eden je bil rdečelas in je nosljal, da je

bilo groza, drugi pa je tako visoko vihal svoj nos, kadar je moral govoriti z nami iz zadnjega konca poslopja, da se mu je podolgovati obraz še za enkrat toliko podaljšal. Videti je bil kot fiziologa prekla. Na glavi so se mu svetili močno namazani lasje, ki so bili po vojaško pristrženi.

Poslej sem položil tiste naročilnice kar pod njun nos na pult in se karseda naglo vrnil v skladišče. Bila sta mi zoprna. Obnašala sta se pač kot dva kolonialna oficirja.

Teden je minil brez večjih težav. Še tekanje po skladišču in dviganje težjih kosov me ni utrudilo. Menda zato ne, ker sem bil tako zelo spočit!

V soboto ob dvanajstih sem dobil na roko svoj zasluženi denar. Po odbitkih za davek ga je ostalo v žepu osemindvajset dolarjev. Pri Čanu sem tokrat za lastnim denarjem plačal za skodelico kave in si kupil zavojček cigaret. Dobre volje sem mu

pripovedoval o svojem delu in o ljudeh, ki sem jih bil spoznal ta teden. Svoje razumevanje mi je izkazal s prisrčnim smehljajem.

Odhitel sem na Osmo cesto in plačal Stevu za oprano perilo.

In potem sem čakal v restavraciji na Dušana. Končno je prišel čas, da najdeva poceni sobo zame.

Dušan je prišel ob enih, kot je bil obljubljen.

„Najcenejše sobe so na Pacifiški cesti, toda tam je strašno. Same razvaline in umazanija. Odšla bova na Tretjo in Četrto cesto, kjer so hiše malo lepše, vendar še ne bogate“, mi je pojasnil.

V prvi hiši s tablico na oknu „Rooms for Rent“ so naju odpravili z odgovorom, češ da so vse sobe že oddane. V drugi sta vrata odprli dve starejši dami, menda sestri, in me jeli spraševati, kako dolgo nameravam ostati v mestu, kje delam in ali kadim ali pijem. Dušan me je po-

tegnil za rokav in se zahvalil lastnicama hiše. Ko sva stopila dalje po cesti, mi je rekel:

„Dosti jih je, ki pripadajo čudnim verskim sektam. Pri takih ne moreš zdržati. Gnjavili bi te sleherni dan.“

Na Četrto cesti sva se ustavila pred hišo s številko 27. Bila je dvonadstropna in je v vsaki vrsti imela po štiri okna. Les je bil zeleno pobarvan. Pred vhodom je bil majhen vrt. Na vratih je pisalo: „Sobe za samce.“ Pozvonila sva.

Odprl nama je visok gospod gladko obritega obraza. Oblečen je bil v domačo haljo in noge so mu tičale v copatah. Samo nasmehnil se nama je in naju brez vprašanja popeljal v nadstropje.

„Moje žene ne bo domov do večera“, se je prijazno razgovoril in nama pokazal sobo z dvema kavčema. „Pozneje vama bo dala še vse drugo, kar potrebujeta.“

(dalje prihodnjič)

	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV LJUBLJANA	TE DNI NA TELEVIZIJI
TO 12. 12.	9.05 Podnajemnik; 10.30 Tveganje ljubezni; 14.15 Batman; 14.40 Praksa Bülowbogen; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 S telesom in dušo; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Dežela gora; 21.07 Urna Gerdi; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Tvegani alibi; 23.35 Mike Hammer; 0.20 Aktualno.	11.00 Šport v ponedeljek; 16.50 Leksikon umetnikov; 17.30 Orientacija; 18.00 Podnajemnik; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Žival X štiri; 21.07 Zunanje politični report; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2; Poročila.	10.10 Ko se korenin zavemo; Angleščina; 15.55 Žarišče; 16.30 Dnevnik; 16.50 Superveslalom; 18.00 Spored za otroke; Lonček kuhaj; Vafeljni; Pogledi; 19.05 Risanka; 19.20 Dobro je vedeti; 19.30 Dnevnik; 20.05 A. Kantof-J. Besnard; Lepotec z otoka; 21.00 Aktualno; 22.05 Dnevnik; 22.45 Ropot.	 <p>Komedija z družbeno kritiko Četrtek, 14. 12. 1989, TV A1, 22.15 – Ljubezenske zgodbe ali ženitovanske zadeve je naslov Nestroyjeve satirične burke, v kateri avtor svojo kritiko usmerja v sloj bogatih in napuljih aristokratov, ki jim edino lov za denarjem daje življenjsko vsebino. Gre za posnetek predstave iz dunajskega Akademskega teatra iz leta 1977. Igrajo: Fritz Muliar, Elizabeta Augustin, Jane Tilden, Gabriela Buch in drugi.</p> <p>Film tedna: Lovec na jelene Sreda, 13. 12. 1989, TV LJI, 20.05 – Ameriški filmski kritiki so film Lovec na jelene razglasili za najboljši film leta, Michaela Cimina pa za najboljšega režiserja. Ameriški vojaški poseg v Vietnamu je bil sveža rana in del ideologizirane svetovne javnosti ni mogel povsem ravnodušno sprejeti filma, ki ne obsoja na vse glas Amerike, temveč se ukvarja s tragično usodo ameriških vojakov, ki so se zaman vojskovali v neupravičeni, krvavi vojni v Vietnamu. V glavnih vlogah nastopajo: Robert Niro, Christopher Walken, John Savage, John Cazale in drugi.</p> <p>Kriminalka Torek, 12. 12. 1989, TV A1, 22.10 – Ljubitelji kriminalk bodo prišli na svoj račun. Napad na transport denarja, ljubezen in zloraba na zaslonu. K odlični igri brez dvoma doprinašata glavna junaka filma Burt Lancaster in Yvonne de Carlo.</p>
SR 13. 12.	9.05 Podnajemnik; 10.30 Vstaja v Sidi Hakimu; 14.15 Batman; 14.40 Praksa Bülowbogen; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 S telesom in dušo; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; Šport; 20.15 Dediščina Guldenburgov; 21.00 Oficir in gentleman; 23.00 Pogledi s strani; 23.10 Bili bi radi giganti; 0.50 Poročila.	16.50 Leksikon umetnikov; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Podnajemnik; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Argumenti; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Šport; 22.30 Čisto navaden umor; 23.20 Jour fixe; 0.20 Aktualno.	10.10 Osmi dan; Svet na zaslonu; 15.55 Žarišče; 16.30 Dnevnik; 16.50 Mozaik; Osmi dan; 18.20 Spored za otroke; H. Fallada: Zgodba o bratcu; Žogica Marogica; 19.05 Risanka; 19.20 Dobro je vedeti; 19.30 Dnevnik; 20.05 Lovec na jelene; 23.05 Dnevnik; 23.20 Svet poroča; 0.20 Videostrani.	
ČE 14. 12.	9.05 Podnajemnik; 10.30 Argumenti; 14.15 Batman; 14.40 Praksa Bülowbogen; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 S telesom in dušo; 19.30 Čas v sliki; Šport; 20.15 Tele-as; 21.20 Vstopite; 21.35 Halo, kako vam gre; 22.05 Pogledi s strani; 22.15 Ljubezenske zgodbe in ženitovanske zadeve; 0.15 Aktualno; 0.20 Aktualno; 0.20 Mike Hammer.	17.05 Leksikon umetnikov; 17.15 Sledovi preteklosti; 18.00 Podnajemnik; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranje politični report; 21.20 Drugi pogled; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2; Poročila.	10.10 Kamniti pigmalion – plečnik; 15.55 Žarišče; 16.30 Dnevnik; 16.45 Poslovne informacije; 16.50 Mozaik; Šolska tv; 18.20 Spored za otroke; Najlepše pravljice sveta: Iskanje; Ciciban, dober dan; Čarodej potepuh; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 F. Reitz: Domovina; 21.05 Tednik; 21.55 Dnevnik; 22.15 A. De Mussét: Beneška noč, komedija.	
<h2>RADIO KOROŠKA</h2> <h3>SLOVENSKE ODDAJE</h3> <p>Torek, 12. 12. 18.10–19.00 Pojdite po vsem svetu... misijonar Jože Kokalj</p> <p>Sreda, 13. 12. Glasbena sreda. Gost: Vera Amenič iz Celovca</p> <p>Četrtek, 14. 12. Rož–Podjuna–Zilja</p>		<h2>Razmišljanje pred božičem</h2> <p>V tednu pred svetim večerom je seveda tudi slovenski radijski spored popolnoma v znamenju božičnega časa. Medtem ko bomo v oddaji v ponedeljek poskusili predvsem od otrok izvedeti, kdo je božiček in kako si ga najmlajši predstavljajo, bomo v partnerskem magazinu v torek razpravljali o problemu, s katerim se vsako leto srečujemo v tem času – se z darili pod božičnim drevesom le oddolžimo?</p> <p>V večerni oddaji v sredo ob 21. uri pa boste lahko poslušali poleg zadnjega zvočnega pisma iz Ljubljane tudi delni posnetek adventnega koncerta, ki je bil v soboto, 9. decembra v farni cerkvi v Železni Kapli.</p>		

Datum	Kraj	PRIREDTV	Prireditelj
Torek 12. 12. 19.30	Farna dvorana, Šentjakob	MI IN NAŠA ZGODOVINA „Reformacija in protireformacija na Slovenskem; predava: prof. dr. Janko Zerzer	Katoliška prosveta
Torek 12. 12. 20.00	Predavalnica SRI-143 univerza, Celovec	VKLJUČEVANJE UNIVERZ V RAZVIJANJE IN URESNIČEVANJE REGIONALNIH NAČRTOV Predava: dr. Jörg Wyder, Euromontana – Švica	
Sreda 13. 12. 19.30	društvena soba, Železna Kapla	PREDSTAVITEV KNJIŽNEGA DARU SPZ	SPD „Zarja“, SPD „Valentin Polanšek“
Četrtek 14. 12. čas??	Farna dvorana, Šmihel	PREDSTAVITEV KNJIŽNEGA DARU založbe Mohorjeve družbe in Založbe Drava za leto 1990	KPD Šmihel
Petek 15. 12. 19.00	Modestov dom, Celovec	„PODARJENO SRCU“ Aleksander Mežek: glasbena sinfonija moji deželi.	
Petek 15. 12. 9.00	Višja šola za g. poklice, Šentpeter pri Šentjakobu	DAN ODPRTIH VRAT Vabljeni so zainteresirani starši in učenci, da bolje spoznajo ta tip šole	
Sobota 16. 12. 19.30	Pri Kovaču na Obirskem	BOŽIČNICA domačini za domačine	SPD „Val. Polanšek“
Sobota 16. 12. 20.00	Pri Florjanu v Vogrčah	PROSLAVA 10-LETNICE IZHAJANJA PLIBERSKEGA ČASOPISA/BLEIBURGER ZEITUNG	
Nedelja 17. 12. 14.30	Farna cerkev, Šmihel	ADVENTNO SREČANJE	KPD Šmihel
Nedelja 17. 12. 11.00	Kulturni dom, Radiše	PLESNO GLEDALIŠČE IZ LJUBLJANE bo v pesmih in plesih predstavil znane Walt Disneyeve figure	SPD Radiše in SPZ
Nedelja 17. 12. 15.00	Farna dvorana, Šentjakob v R.	PLESNO GLEDALIŠČE IZ LJUBLJANE bo v pesmih in plesih predstavilo znane Walt Disneyeve figure	SPD „Rož“
Sreda 20. 12. 19.30	Posojilnica, Pliberk	PREDSTAVITEV KNJIŽNEGA DARU SPZ	SPD „Edinost“
Četrtek 28.-30. 12. 15.-17.00	Dom prosvete, Tinje	DNEVI PETJA IN IGER ZA OTROKE Vodstvo: Andreja Lepuschitz	Sodalitas

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 7. 12. 1989			
	dobite (šil.)	plačate (šil.)	
za 1 ameriški dolar	\$ 12,20	12,80	
za 1 angleški funt	£ 19,05	20,25	
za 100 franc. frankov	f 201,50	211,50	
za 100 ital. lir	Lit 0,93	0,98	
za 100 dinarjev	DIN 0,005	0,02	
za 100 švic. frankov	sfr 773,00	793,00	
za 100 holand. guldnov	Hfl 615,00	631,00	
za 100 nemških mark	DM 695,20	712,20	

Posreduje: Posojilnica-Bank Zveza-Bank, Celovec

LOTTO		TOTO	
8 19 21 28 30 40 (38)	121 X22 X11 XIX		
Joker: 034817	b.j. Stava: 2:1, 1:3, 4:1, 1:1, b.j.		

RAZSTAVE	
Celovec Kulturna taberna Pri Joklnu – Karl Vouk, znaki pisave; – Galerija 61 – skupinska razstava, – odprta bo do 22. 12. – Dom umetnikov – letna razstava „Podobe popotovanj“, – razstava bo odprta do 22. 12. 1989. – Deželna galerija – Hans Staudacher, slike – razstave je odprta do 28. 1. 1990.	
Galerija Rožek – Semislavče „Decembrska razstava“ (Berber, Bernik, Ciuha, Di Capo, Feichtinger, Hoke, Koller); odprta do 17. 12.	
Tinje – Galerija Tinje – razstava del slikarja Bojana Brezočnika, do 13. 1. 1990.	
Wolfsberg – Galerie am Rossmarkt – Karl Vouk, slike, do 23. 12. 1989.	

SLOVENSKI VESTNIK

2x tedensko

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser StraÙe 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser StraÙe 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, telefax (0 463) 51 43 00-71, teleks 42 20 86 ZSO. Glavni urednik: Ivan P. Lukan; urednika: Andrej Kokot, Andrej Mohar. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. Letna naročnina: 370 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 200.000 dinarjev. Oglas: 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 10.000.000 dinarjev.

Predavanja dr. Jörga Wyderja

„Regionalni razvoj in vključitev možnosti in kapacitet univerze“
12. 12. 1989, univerza Celovec (SR i-143), ob 20. uri
„Kako se je mogoče izogniti krizi?“
13. 12. 1989, hotel Obir v Železni Kapli, ob 20. uri

OGLAS

Prodajam odlično ohranjen, nad 60 let star koleselj (kočijo), vključno z vprežno opremo.
Naslov pod šifro „Slovenija“ je v uredništvu SV.

Po sledovih domačega prebivalstva

dr. VLADIMIR WAKOUNIG

Eskurzije, ki jih opravljajo študentje pedagogike na celovski univerzi v dvo- in večjezične kraje, imajo že pravo tradicijo. Ponavadi so take eskurzije vključene bolj v izobraževalni proces zgodovinarjev, geografov in jezikoslovcev. Kako je prišlo do večdnevniških eskurzij tudi za študente pedagogike na celovski univerzi?

Diskusija o spremembi dvojezičnega šolstva ni zaposlovala samo znanstvenike celovške univerze, ampak vse bolj tudi študirajoče. Pri različnih predavanjih in seminarjih, ki so se ukvarjali z avstrijskim šolstvom, vplivi šolske vzgoje, izobraževanjem učiteljev, mirovno vzgojo in s podobnim, smo pogosto naleteli na vprašanja, ki so se dotikala tudi dvojezične vzgoje ter odnosa med Slovenci in nemško govorečimi sodeželani na Koroškem.

Nedvoumno stališče celovške univerze v diskusiji o ločevanju otrok je bilo za mnoge študente izziv, da se v okviru svojega univerzitetnega izobraževanja resneje ukvarjajo s takozvano narodnostno problematiko v lastni deželi. Razprave o Slovencih pri različnih pedagoških in mnogim študentom šele odpirale posluš in čut za nekaj, kar je bilo doslej izrinjeno iz njihovega miselnega sveta ali kar so pojmovali le iz „koroškega vidika“. Obstojanje koroških Slovencev je bila (in je še) za precejšnje število študirajočih takozvana „slepa pega“. Marsikateri je šele pri svojem študiju na univerzi prvič naletel na „živega Slovence“. Avtonomnost koroških Slovencev je bila ali tuj pojem ali pa popolna neznanost. S Slovenci so študentje čestokrat povezovali „tujstvo, tujino, Jugoslavijo“, le redko „Koroško“. Diskusije o koroških Slovencih in njihovih pravicah ter zahtevah so zahajale v monolog in golo frontalno obveščanje predavateljev. Nevednost je bila velika. Pravtako velike, če ne večje, so bile izkrivljene informacije in s tem tudi predsodki.

Učiteljem, torej profesorjem in asistentom pedagogike je bilo jasno, da je treba v okviru študija ponuditi poseben način predavanja, da bi študentje čim več zvedeli o manjšini v lastni deželi in manjšinah zunaj Koroške. Tako se je porodila zamisel o medkulturnem učenju, ki naj bi zajelo čim več študentov pedagogike. Z uresničitvijo te zamisli smo hoteli prikazati, kaj želimo doseči s tem učenjem. Predavanja o medkulturnemu učenju pa naj bi bila možnost tudi za vse učitelje (bodisi nemško ali slovensko govoreče), ki poučujejo na dvojezičnem ozemlju, da bi spoznavali cilje, zahteve in uresničevanje medkulturne vzgoje.

K bistvenim ciljem medkulturnega učenja štejemo sledeče:

- odkriti vzroke zatiranja jezika in kulture manjšine;
- pridobiti občutek za skrito in neopazno diskriminiranje drugače govorečih (npr. v govorjenju, v domislicah, v pismih bralcev ipd.);

Že v času monarhije slovenščina v Kanalski dolini ni bila enakovredna z italijanščino. O tem pričajo še stari kamni in mejniki. Slovenščina pa tudi še danes nima enakovrednega mesta ob nemščini in italijanščini. Vsaj v javnem, uradnem življenju ne...

- razumeti skrbi in negativne izkušnje zatiranja manjšine;
- v živem kontaktu z manjšino spoznati njen jezik in kulturo;
- solidarizirati se z manjšino in razmišljati o ukrepih proti nadaljnjemu zatiranju in nadaljnji asimilaciji.

Za medkulturno učenje je pomembno, da študentje zgrabijo strah pred stiki z drugače govorečimi in drugače mislečimi ter da spoznajo, kako je npr. asimilacija koroških Slovencev tesno povezana s političnim vzdušjem ter gospodarskimi in kulturnimi možnostmi. Teh ciljev medkulturnega učenja ni mogoče doseči in posredovati s frontalno metodo informiranja in študijem literature. Najboljša pot je, da gredo študentje za nekaj dni v kraj, kjer živi manjšina, in opazujejo njeno vsakdanje življenje. S tem neposrednim stikom postanejo tudi občutljivi.

S celovškimi študenti smo s

Študentje univerze so se spoprijeli s problemi

takim načinom medkulturnega učenja v zadnjih letih obiskali Berlin, kjer živi veliko migrantov, predele južne Koroške, Gradiščansko, kraje štajerskih Slovencev in Južno Tirolsko. V začetku decembra tega leta pa smo bili v Kanalski dolini.

Zakaj smo se odločili prav za Kanalsko dolino? Iz pogovorov s študenti je bilo čutiti, da s to dolino povezujejo kvečjemu trg v Trbižu, nikakor pa ne slovenskega in nemško govorečega domačega prebivalstva. Tem boj pomembno za nas je bilo, da z eskurzijo v Kanalsko dolino presežemo miselne ograde, ki jih čestokrat določajo državne meje, čeprav so kraji v neposredni sosesčini. Še pred eskurzijo smo hoteli zvedeti čim več o zgodovini, prebivalstvu in trenutni situaciji v Kanalski dolini. V ta namen smo povabili dr. Teodorja Domeja, ki nam je predstavil najbistvenejše zgodovinske in jezikovno-kulturne elemente. To predavanje nam je bilo v veliko pomoč, ker smo se lahko osredotočili na nekatera vprašanja, ki naj bi jih v času tridnevne eskurzije vsaj nekoliko obdelali.

Eskurzije se je udeležilo 34 študentov in študentk, vodila pa sva jo dr. Peter Gsetzner in jaz.

Študentje so si morali sami poiskati ljudi, s katerimi so se pogovarjali. Tako so šli od hiše do hiše in v pogovoru s prebivalci zase rekonstruirali jezikovno, kulturno, politično in gospodarsko podobo tega kraja.

Zanimala so jih predvsem naslednja vprašanja:

- Kakšen je pogovorni jezik v družini, med starši in otroci?

● Kako je s šolstvom? Kje se slovenski otroci še učijo svoje materinščine? Ali sta si nemški in slovenski jezik konkurenčna?

● So kaka posebna obeležja, ki opozarjajo na zgodovino Kanalske doline? O čem pričajo nagrobni kamni?

● Kako je večjezičnost prisotna v javnem življenju? Kakšni so napisi, obvestila? Kako je s slovenščino po vaseh, v Žabnicah, v Ukvah, v Ovcji vasi? Kako daleč v Kanalsko dolino segajo zadnjih simboli slovenščine in nemščine? Slovenščina v cerkvi?

● Kaj vedo ljudje povedati o optaciji? Ali so bili tudi sami med optanti? Kaj vedo o izseljeništvu koroških Slovencev?

● Kako je z narodnostno identiteto? Za kaj se čutijo Kanalcanci? So Korošci, Slovenci, Nemci? ali pa so v prvi vrsti Žabničani, Ovcjani in Ukovčani?

Zdelo se je, da je marsikateri študent šele v Kanalski dolini začel odkrivati svoje jezikovne korenine. Šele zunaj Koroške so nekateri dobili pristop in razumevanje za koroške Slovence. Kanalska dolina jim je postala več kot samo živžav na trbiškem trgu, namreč pokrajina, ki je najtesneje povezana z njihovo zgodovino. To, kar so študentje v teh treh dneh zbrali z vtisi in rezultati, hočejo vrniti ljudem, s katerimi so se pogovarjali. Odločili so se, da se bodo v prihodnjem semestru vrnili med Kanalcane in jim poročali o svojih zbranih vtisih. S tem naj bi nastali globlji stiki, ki naj bi vzbudili več zanimanja in razumevanja za domače kanalsko prebivalstvo.

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Spodnja liga-vzhod

SŠZ Carimpex: četrta zmagala in 3. mesto!

Šahisti Slovenske športne zveze/Carimpex I so preteklo soboto v tekmovalni sezoni za koroško prvenstvo v spodnji ligi-vzhod zmagali četrtič zaporedoma. Tokratna njihova „žrtev“ je bilo moštvo iz Frantschacha v Labotu, ki je podleglo s 2,5:5,5. Ekipe SŠZ/Carimpex I se je s to zmago prebila s petega na tretje mesto. Zmagali so Silvij Kovač, Franci Rulitz, ravnatelj Ivko Ferm, Franc Kolter in Rupert Reichmann, remiziral pa je Alojz Gallob. Naslednji nastop šahistov bo tekma za pokal 28. januarja proti Admiri Beljak.

Za veliko presenečenje v tekmovalni sezoni za koroški nogometni pokal v dvorani je poskrbela Rikarja vas, ki je v svoji skupini izločila Galicijo in se tako kvalificirala v drugo kolo tekmovalja. Velike težave v svoji

Rikarja vas že v drugem kolu

skupini pa je imel lanskoletni prvak ATUS Borovlje, ki je komaj še uspel. V drugo kolo so se med drugimi kvalificirali še Kotmara vas, Metlova, Grebinj, Rožek, Sinča vas in DSG Borovlje. Izpadle pa so ekipe Žrelca, Škofič in Rude.

Avstrija v prvi tekmi proti Italiji – Jugoslovani zadovoljni

Zdaj torej vemo: Avstrijska nogometna reprezentanca bo morala v začetnem delu svetovnega prvenstva 1990 v Rimu in Florenci nastopiti proti Italiji, Češkoslovaški in Združenim državam Amerike. Takoj po zrebanju pa so se seveda začele že prve špekulacije. Tako Avstrijci upajo, da bodo Italijani (9. 6. 1990) še nekoliko nervozni in da bi bilo tako mogoče doseči neodločen rezultat. Proti ekipi ČSSR pa Avstrijci končno spet upajo na zmago, saj so zadnji dve srečanja z njimi izgubili z 2:4 in 1:2. Neznanka so še Američani, ki pa jih poznavalci ocenjujejo za sicer kondicijsko zelo močne, njihova hiba pa so relativno šibki streli in slaba tehnika. Pa tudi v pri-

meru, da bi Avstrijci v svoji skupini zasedli le 3. mesto, še obstajajo možnosti, da ne bi izpadli, po vsej verjetnosti pa bi bil njihov nasprotnik v osmini finala Brazilija. Nekoliko ugodnejši žreb je potegnila Jugoslavija. Sicer

igra v Milanu in Bolonji z Zvezno republiko Nemčijo, toda Združeni arabski emirati in Kolumbija zanjo ne bi smela biti ovira. Na Korziki in Sardiniji, kjer bosta igrali Anglija in Nizozemska, pa se bojijo navijačev.

V športni dvorani v Rimu so izžrebali skupine za SP '90.